

ZAGADNIENIE 20

Muzyka programowa w epoce romantyzmu

1) Pozamuzyczne inspiracje

- a) literatura (m. in. F. Mendelssohn: suita ork. *Sen nocy letniej* wg Szekspira; F. Liszt *Symfonia Faustowska* wg *Fausta* Goethego; *Symfonia Dantejska* wg *Boskiej komedii* Dantego; poematy symf.: *Preludia* – nawiązanie do wiersza A. Lamartine'a; *Co słycać w górach* – nawiązanie do dramatu Hugo; *Hamlet* wg Szekspira; *Tasso* wg Byrona; H. Berlioz: symfonie: *Harold w Italii* – nawiązanie do Byrona; *Romeo i Julia* wg Szekspira; P. Czajkowski – uwertury symf.: *Romeo i Julia*; *Hamlet*; ; E. Grieg: 2 suity ork. *Peer Gynt* wg dramatu o tym samym tytule Ibsena; R. Strauss: poemat symf. *Don Kichot* wg Cervantesa)
- b) baśnie, legendy (R. Strauss: poemat symf. *Dyl Sowizdrzał*; J. Sibelius: *Cztery legendy z Kalewali* na ork.; M. Rymki-Korsakow: suita ork. *Szeherazada*; M. Musorgski: poemat symf. *Noc na Łysej Górze*; P. Czajkowski: balety: *Śpiąca królewna*; *Jezioro łabędzie*; *Dziadek do orzechów*)
- c) malarstwo (F. Liszt – poemat symf. *Bitwa z Hunami* wg obrazu W. Kaulbacha; M. Musorgski: *Obrazki z wystawy* – nawiązanie do obrazów W. Hartmanna; M. Karłowicz: *Stanisław i Anna Oświecimowie* – nawiązanie do obrazu S. Bergmana)
- d) przyroda (A. Borodin: poemat symf. *W stepach Azji Środkowej*; B. Smetana: cykl 6 poematów symf. *Moja ojczyzna*; J. Sibelius: poemat symf. *Finlandia*; suita ork. *Karelia*; R. Strauss: *Symfonia alpejska*; Z. Noskowski: poemat symf. *Step*; uwertura *Morskie Oko*; Wł. Żeleński: uwertura *W Tatrach*)
- e) filozofia (R. Schumann: cykl miniatur na fort. *Motyle*; R. Strauss: poematy symf.: *Tako rzecze Zarathustra*; *Śmierć i wyzwolenie*; M. Karłowicz: poemat symf. *Odwieczne pieśni*)
- f) religia (G. Mahler: II symfonia *Zmartwychwstanie*)
- g) autobiografia (R. Schumann: cykl miniatur na fort. *Karnawał*; H. Berlioz: *Symfonia fantastyczna*; R. Strauss: *Symfonia domostwa*; poemat symf. *Życie bohatera*; M. Karłowicz: poemat symf. *Powracające fale*)
- h) historia (P. Czajkowski: uwertura ork. *Rok 1812*)
- i) miłość (H. Berlioz: *Symfonia fantastyczna*; M. Karłowicz: *Stanisław i Anna Oświecimowie*)
- j) ludowość (M. Karłowicz: poemat symf. *Rapsodia litewska*)

2) Gatunki muzyki programowej (miniatury instr., uwertury koncertowe, poematy symf., suity ork., symfonie programowe, balety)

3) Sposób wyrażania treści pozamuzycznych (wzbogacanie brzmienia orkiestry poprzez dodawanie nowych instrumentów: np. maszyny do robienia wiatru w *Don Kichocie* R. Straussa; skład orkiestry jest zwykle duży, co daje kompozytorowi możliwość uzyskiwania różnorodnych barw i efektów kolorystycznych; budowa utworów jest często podporządkowana treściom pozamuzycznym)